

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 10Co/336/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5312209993
Dátum vydania rozhodnutia: 27. 06. 2014
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Róbert Urban
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2014:5312209993.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Róberta Urbana a sudcov JUDr. Amálie Paulerovej a JUDr. Erika Vargu, v právnej veci navrhovateľa POHOTOVOSTĚ, s.r.o., so sídlom Pribinova 25, Bratislava, IČO: 35 807 598, právne zastúpeného advokátskou kanceláriou Fridrich Paľko, s.r.o., so sídlom Bratislava, Grösslingova 4, proti odporcovi Slovenská republika, za ktorú koná Ministerstvo spravodlivosti SR, Župné nám. 13, Bratislava, v konaní o náhradu škody a nemajetkovej ujmy, na základe odvolania navrhovateľa proti rozsudku Okresného súdu Čadca č. k. 4C/210/2012-95 zo dňa 9. júla 2013, takto

rozhodol:

Rozsudok okresného súdu **p o t v r d z u j e** vo výrokoch o zamietnutí návrhu a o trovách konania.

Rozsudok okresného súdu **z o s t á v a n e d o t k n u t ý m** vo výroku o zamietnutí návrhu na prerušenie konania.

Účastníkom náhradu trov odvolacieho konania **n e p r i z n á v a**.

o d ô v o d n e n i e :

Okresný súd napadnutým rozsudkom v celom rozsahu zamietol návrh, ktorým sa navrhovateľ domáhal uloženia odporcovi povinnosti zaplatiť mu majetkovú škodu, ako aj nemajetkovú ujmu spôsobenú nesprávnym úradným postupom exekučného súdu - Okresného súdu Čadca. Nesprávnosť postupu mala spočívať v tom, že v exekučnej veci (navrhovateľa ako oprávneného) vedenej súdnym exekútorom JUDr. Rudolfom Krutým pod sp. zn. Ex 13316/10 exekučný súd nerozhodol o žiadosti oprávneného o udelenie poverenia v zákonnej 15-dňovej lehote, ale s omeškaním viac než 188 dní. Okresný súd za preukázané považoval podanie žiadosti o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody pred príslušným orgánom; v čase rozhodovania už pritom uplynula zákonná lehota na jej vybavenie. Následne ustálil, že v dotknutej exekučnej veci (sp. zn. 5Er 670/2010) na základe rozhodcovského rozsudku ako exekučného titulu bola dňa 20.10.2010 exekučnému súdu doručená žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie. Exekučný súd o nej rozhodol dňa 21.1.2011 tak, že ju zamietol a exekučné konanie zastavil.

Okresný súd vyslovil niekoľko samostatných dôvodov, ktoré ho viedli k zamietnutiu návrhu. Uviedol, že za nesprávny úradný postup nemožno považovať samotné rozhodnutie o zamietnutí žiadosti na vydanie poverenia. Rozhodovacia činnosť je podstatou súdnictva a práve v tomto rozhodnutí našiel postup exekučného súdu svoje vyjadrenie. Zdôraznil, že v dotknutej exekučnej veci bola žiadosť o udelenie poverenia zamietnutá pre zistený rozpor so zákonom, pričom v takom prípade neplatí zákonná lehota 15 dní, ktorá je určená za okolnosti pozitívneho rozhodnutia, t.j. udelenia poverenia. Zároveň v zmysle právnej úpravy účinnej (od 1.6.2010) v rozhodnej dobe nie je predmetná lehota aplikovateľná v prípadoch, ak exekučným titulom je rozhodcovský rozsudok (ako v súdenom prípade) - § 41 ods. 2 písm. c/ a d/ Exekučného poriadku (ďalej len EP). Z opísaných dôvodov uzavrel, že nie je splnená

základná podmienka predmetného zodpovednostného vzťahu - nesprávny úradný postup. S poukazom na potrebu kumulatívneho naplnenia (všetkých) podmienok zákonnej zodpovednosti štátu za škodu pri výkone verejnej moci považoval za nadbytočné dokazovať ostatné zákonné podmienky; okrajovo však poukázal aj na ich nesplnenie.

Samostatným výrokom súd prvého stupňa zamietol procesný návrh navrhovateľa na prerušenie konania (podľa (§ 109 ods. 1 písm. b/ i § 109 ods. 2 písm. c/ O.s.p.) do rozhodnutia Ústavného súdu SR o jeho ústavnej sťažnosti. V tejto spojitosti konštatoval, že nedospel k záveru o rozpore všeobecne záväzného právneho predpisu (týkajúceho sa súdnej veci), s Ústavou SR, zákonom alebo medzinárodnou zmluvou, ktorou je Slovenská republika viazaná. Taktiež nemal za to, že by rozhodnutie záviselo od otázky, ktorú nie je v tomto konaní oprávnený riešiť. Poukázal na skutočnosť, že o nevylúčení zákonnej sudkyne z rozhodovania a prejednávania veci bolo rozhodnuté zákonným spôsobom. Vo vzťahu k prerušeniu konania v zmysle § 109 ods. 2 písm. c/ O.s.p. zdôraznil jeho fakultatívny charakter. Jeho prípadná aplikácia by v konečnom dôsledku bola v protiklade/rozpore so samotným účelom konania, nakoľko predmetom súdnej veci je práve posúdenie nároku na náhradu škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom súdu - prietťahmi v konaní.

O trovách konania rozhodol okresný súd podľa § 142 ods. 1 v spojení s § 151 ods. 1 O.s.p. tak, že procesne úspešnému odporcovi, ktorý si sice právo na náhradu trov uplatnil, ale nevyčísľil ich v zákonnej lehote, náhradu trov nepriznáva.

Proti tomuto rozsudku podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie navrhovateľ, ktorý sa domáhal jeho zrušenia a vrátenia veci súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Namietal, že okresný súd porušil povinnosť zakotvenú v § 114 ods. 2 druhá veta O.s.p., keď mu bezodkladne nedoručil vyjadrenie odporcu k návrhu, z ktorého dôvodu nemal možnosť vyjadriť sa k jeho návrhom na dokazovanie, predložiť (vlastné) návrhy na doplnenie dokazovania. Týmto postupom mu bola odňatá možnosť konať pred súdom. V danej spojitosti okresnému súdu tiež vytykal, že postupom podľa § 101 ods. 2 O.s.p. vec prejednal v jeho neprítomnosti napriek tomu, že podal elektronicky návrh na zrušenie pojednávania, v ktorom uviedol dôležité dôvody a predložil i súvisiace listiny. Za takejto procesnej situácie došlo k degradácií zásady kontradiktórnosti.

Odvolateľ zdôraznil, že už v texte návrhu na začatie konania uviedol skutočnosti nasvedčujúce tomu, že sudcu, ktorému bola vec pridelená na prejednanie a rozhodnutie, je potrebné z konania vylúčiť. Okolnosť, že krajský súd v nich nevzhladol dôvod na vylúčenie sudcu nič nemení na tom, že v jeho očiach (odvolateľa) a objektívne v očiach verejnosti nemožno tohto sudcu považovať za nestranného. Predmetné rozhodnutie krajského súdu je pritom v rozpore s ustálenou rozhodovacou praxou iných krajských súdov v skutkovo a právne zhodných veciach, v ktorých boli vylúčení všetci sudcovia konkrétneho okresného súdu. V rozobranej otázke podal (odvolateľ) ústavnú sťažnosť pre porušovanie jeho práva na nestranný súd, ktorej výsledkom bude zrušenie rozhodnutia krajského súdu. Preto nebolo a ani nie je prípustné, aby konanie pokračovalo ústnym pojednávaním, v ktorom by vykonával úkony a rozhodoval vylúčený sudca.

Podľa navrhovateľa neobstojí názor okresného súdu, že Exekučný poriadok nestanovuje lehotu 15 dní na rozhodnutie o zamietnutí žiadosti o udelenie poverenia. Hoci Exekučný poriadok v § 44 ods. 2 výslovne upravuje len, že súd vydá poverenie v lehote 15 dní, z jeho dikcie nevyhnutne vyplýva, že súd je povinný preskúmať súlad žiadosti o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie alebo návrhu na vykonanie exekúcie alebo exekučného titulu so zákonom v lehote 15 dní a dospieť k jednoznačnému záveru, či poverenie vydá, alebo nevydá. Exekučný súd teda musí uskutočniť rozhodovací proces v zákonom určenej lehote 15 dní bez ohľadu na konečný výsledok, t.j. bez ohľadu na to, či poverenie udelí alebo neudelí. Odvolateľ nesúhlasil ani s aplikáciou § 9 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z.z., ktoré ustanovenie zakotvilo do právneho poriadku podmienku (podanie sťažnosti na prietťahy), ktorá neexistovala v čase vzniku škody. Okresný súd takto svojim rozhodnutím neprípustne aplikoval princíp priamej retroaktivity. Navrhovateľ poukázal aj na to, že okresný súd sa zaoberal výlučne otázkou nesprávneho úradného postupu v podobe zbytočných prietťahov. Podstata nesprávneho úradného postupu exekučného súdu však podľa odvolateľa pozostáva z kumulovaných právnych skutočností, ktoré predstavujú jednak nerozhodnutie v zákonnej lehote, jednak neodôvodnenú nečinnosť, ako aj existenciu zbytočných prietťahov. Súd si z uvedených právnych skutočností svojvoľne vybral len jedinú - zbytočné prietťahy, rozhodoval len o nej a ostatné namietané skutočnosti ignoroval, čo je neprípustné. Odvolateľ dodal, že na preukázanie výšky škody a príčinnej súvislosti okolností navrhol vykonanie dokazovania, ktoré súd nevykonával, čím mu odňal (opätovne) možnosť konať pred súdom. Jednak totiž navrhol vykonať dokazovanie oboznámením sa s predmetným exekučným spisom a na vyčíslenie nákladov/škody nechal

vypracovať znalecký posudok. Ak okresný súd rozhodol vo veci bez oboznámenia sa s týmto dôkazom, je dôvodné očakávanie, že budú naplnené dôvody na obnovu konania.

Odporca ostal v odvolacom konaní nečinný.

Krajský súd, ako súd odvolací, vec preskúmal v rozsahu vymedzenom ustanovením § 212 ods. 1,2 písm. b/ O.s.p. (z tohto dôvodu nedotknutým zostal odvolaním nenapadnutý výrok o zamietnutí návrhu na prerušenie konania) a bez nariadenia pojednávania (§ 214 ods. 2 za súčasnej aplikácie § 156 ods. 3 O.s.p.) v preskúmvanej časti napadnutý rozsudok potvrdil ako vecne správny podľa § 219 ods. 1 O.s.p.

Len vo všeobecnosti je akceptovateľná úvaha odvolateľa o tom, že súčasťou kontradiktórneho konania je právo byť oboznámený s predloženými dôkazmi, vyjadriť sa k nim a podávať dôkazné návrhy. Zásada kontradiktórnosti predovšetkým totiž pojmovo predvída procesnú aktivitu účastníkov konania. Ťažiskom realizácie procesných práv účastníkov súdneho konania je práve pojednávanie, na ktoré bol navrhovateľ riadne a včas predvolaný a svojim postupom - bezdôvodnou neúčastou - sa o ich bezprostredné naplnenie sám obral. V prípade účasti na pojednávaní by sa navrhovateľ zúčastnil vykonávania dokazovania, mohol by navrhovať jeho doplnenie, resp. sa k vykonanému dokazovaniu vyjadriť a bol by poučený (aj) o predbežnom právnom posúdení - § 118 ods. 2 O.s.p. V tejto súvislosti sú potom ďalšie tvrdenia i námietky navrhovateľa dotýkajúce sa odňatia práva konať pred súdom a porušenia zásady kontradiktórnosti bezvýznamné.

Písomné vyjadrenie odporcu vo veci samej bolo okresnému súdu doručené 14.6.2013, t.j. až po vykonaní predvolania navrhovateľa na pojednávanie. Je v plnej miere účelovým tvrdenie navrhovateľa, že nemal vedomosť o argumentácii odporcu, nakoľko táto sa „chronicky“ opakuje v tisíckach skutkovo a právne obdobných sporov vedených navrhovateľom proti tomu istému odporcovi. Z tohto dôvodu skutočnosť, že okresný súd bezodkladne nedoručil vyjadrenie odporcu navrhovateľovi, nemožno kvalifikovať ako vadu (§ 212 ods. 3 O.s.p.), ktorá by mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci samej.

Termín pojednávania (9.7.2013 - utorok) prvostupňový súd určil 20.5.2013, právnenému zástupcovi navrhovateľa bolo predvolanie doručené 31.5.2013. Až dňa 4.7.2013 (štvrtok, posledný pracovný deň v danom týždni; odoslané o 19.06 hod), bolo konajúcemu súdu doručené elektronické podanie navrhovateľa obsahujúce žiadosť o zrušenie pojednávania z dôvodu „objektívneho porušenia zásady nestrannosti súdu a sudcu“. Okresný súd správne vyhodnotil uplatnený dôvod odročenia ako nie dôležitý (§ 119 ods. 1 O.s.p.), čo zodpovedá nižšie rozoberaným záverom o neopodstatnenosti tvrdení navrhovateľa o konaní „vylúčeného“ sudcu. Ustanovenie § 101 ods. 2 v spojení s § 119 O.s.p. umožňuje súdu zväžiť dôvodnosť návrhu na odročenie pojednávania a nadväzne konať i v neprítomnosti účastníkov konania. Odlišné chápanie predmetného ustanovenia by viedlo k jeho obsolentnosti a zároveň k nežiaducim prietahom v konaní. Inými slovami, v prípade pojednávania bez prítomnosti účastníka za podmienok predpokladaných zákonom nemôže dôjsť k odňatiu práva konať pred súdom (bližšie napr. uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Cdo 116/93) a zároveň nie je porušená zásada kontradiktórnosti sporového konania.

Novelizované ustanovenie § 119 ods. 2 písm. c/ O.s.p. predvída riešenie opísanej procesnej situácie (nesúhlas súdu s uplatneným dôvodom požadovaného odročenia) oznámením účastníkovi (na jeho elektronickú adresu), ako súd posúdil návrh na odročenie pojednávania. Okresný súd uvedený postup nevyužil, uvedené však, vo svetle už opísaných okolností daného prípadu - opakujúca sa skutková a právna argumentácia odporcu, neskoré oznámenie žiadosti o odročenie zo strany navrhovateľa - nie je vadou (§ 212 ods. 3 O.s.p.), ktorá by mala za následok nesprávne rozhodnutie a nedisponuje ani intenzitou potrebnou pre konštatovanie relevantného porušenia práva účastníka konania.

S ohľadom na uplatnené odvolacie námietky je potrebné zo strany odvolacieho súdu poukázať na zodpovednosť navrhovateľa za obsahové vymedzenie jeho odvolania. Je pritom zjavné, že (nepochybné aj z dôvodu predkladania enormného množstva typových podaní navrhovateľom na rôzne súdy) hmotnoprávne odvolacie dôvody nekorešpondujú s právnymi dôvodmi a skutkovými zisteniami, na ktorých je založené napadnuté rozhodnutie.

Nadväzne platí, že odvolací súd nemôže v sporovom/kontradiktórnom konaní nahrádzať nevyhnutnú procesnú aktivitu účastníka/odvolateľa a formulovať namiesto neho odvolacie dôvody, resp. preskúmať rozhodnutie na základe iných, než účastníkom konania v odvolaní vznesených námietok. Takisto je však neprípustné/nemožné konfrontovať okresný súd so skutkovými závermi, ktoré nevyslovil.

Z tohto pohľadu je bezpredmetná polemika odvolateľa o retroaktivite použitia ustanovenia § 9 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z.z., ktorého aplikácia nie je obsahom napadnutého súdneho rozhodnutia. Naopak, je výlučne na ťarchu odvolateľa, že vo vzťahu k nosnému a samostatnému dôvodu vecnej argumentácie, na ktorej okresný súd založil svoje meritórne zamietajúce rozhodnutie - t.j. záveru, že v prípade rozhodcovského rozsudku ako exekučného titulu sa na vydanie poverenia nevzťahuje zákonná 15-dňová lehota - odvolateľ nepredložil relevantnú, resp. akúkoľvek konkrétnu protiargumentáciu. Už len z tohto dôvodu jev spojitosti s viazanosťou odvolacieho súdu konkrétnymi odvolacími dôvodmi (§ 212 ods. 1 O.s.p.) a zásadou procesnej ekonómie nevyhnutné konštatovať vecnú správnosť meritórneho výroku napadnutého rozsudku.

Za danej situácie, kedy nebol navrhovateľom preukázaný ani prvý z kumulatívnych predpokladov zodpovednosti štátu za nesprávny úradný postup, sú ďalšie námietky odvolateľa smerujúce proti záverom okresného súdu o škode a príčinnej súvislosti (ako ďalších podmienkach) bezpredmetné.

Nenáležitou je i námietka odvolateľa o prejednávaní a rozhodovaní veci vylúčeným sudcom. Zodpovedá totiž doterajšiemu priebehu konania a stavu veci, že zákonná sudkyňa (správne) postupovala v intenciách záväzného rozhodnutia nadriadeného súdu o jej nevyklúčení (doručeného navrhovateľovi 31.5.2013 - č.l. 24 z opaku). Odvolateľ ani v posudzovanom odvolaní neuviedol žiadne iné/ďalšie okolnosti, ktoré by mali zakladať jej vylúčenie, než tie, ktoré už boli predmetom posúdenia nadriadeného súdu. Zároveň dotknutý záver o nevyklúčení rešpektuje aktuálnu rozhodovaciu prax Najvyššieho súdu SR (napr. uznesenia sp. zn. 3 Nc 14/2010 z 31.5.2010; 6 Cdo 201/2013 z 19.6.2013, či 4 Cdo 228/2013 z 28.4.2014) v otázkach posudzovania inštitútu sudcovskej neustrannosti.

V nemalej miere tendenčne vyznieva vyjadrenie odvolateľa, že je nutné samostatne sa vysporiadať nielen s tým, či v prípade postupu exekučného súdu nešlo o zbytočné prieťahy, ale tiež s tým, či sa nejedná o nerozhodnutie v zákonnej lehote alebo o neodôvodnenú nečinnosť. Z konkrétností súdnej veci je zrejmé, že konajúce súdy vyhodnocovali namietaný postup exekučného súdu komplexne, teda zahŕňajúc všetky dotknuté pojmy. Navyše, pojmy nerozhodnutie v zákonnej lehote, či neodôvodnená nečinnosť sú z obsahového hľadiska súčasťou všeobecnejšieho pojmu prieťahy v konaní.

Nad bezprostredný rámec odvolania krajský súd za účelom zdôraznenia vecnej správnosti napadnutého rozsudku poukazuje na závery Ústavného súdu SR vyslovené vo vzťahu k hromadným podaniam navrhovateľa. V ich zmysle má konštantná judikatúra Ústavného súdu SR (rovnako Európskeho súdu pre ľudské práva) neakceptujúca možnosť liberácie štátu z dôvodu nadmerného množstva vecí, resp. zaťaženia súdov, svoj základ v „štandardnej“ situácii. Ako Ústavný súd sám konštatoval (napr. II.ÚS 245/2013) táto doktrína platí i naďalej v prípadoch relevantne odlišných od (hromadných) vecí navrhovateľa. Vo vzťahu k navrhovateľovi sa však (doktrína) modifikuje a je preto možné z ústavného hľadiska akceptovať relatívne dlhšiu dobu trvania konaní, ktorých veľké množstvo zvyšuje faktickú zložitosť vecí/vecí z dôvodov, ktoré vyplývajú priamo zo správania navrhovateľa. Taktiež za významné označil, že v dotknutých prípadoch hromadných podaní sa nejedná o osobno-statusový spor, pracovný spor či inak existenčnú vec pre navrhovateľa, ako i skutočnosť, že povinnosť všeobecného súdu vysporiadať sa so všetkými návrhmi navrhovateľa sa nevyhnutne dostáva do konkurencie s povinnosťou takéhoto súdu poskytnúť súdnu ochranu v primeranej dobe aj ostatným účastníkom iných konaní, ktorí sa v identickom čase tiež domáhajú súdnej ochrany pred súdom.

Na základe konštatovaného odvolací súd potvrdil napadnutý rozsudok ako vecne správny, a to i v odvolaní výslovne nenapadnutom, ale od rozhodnutia vo veci samej závislom, výroku o trovách prvostupňového konania. Okresný súd náležite aplikoval zásadu úspechu v spore i návrhový charakter rozhodovania o náhrade trov.

O trovách odvolacieho konania rozhodol tak, že účastníkom ich náhradu nepriznal. Odvolateľ - navrhovateľ nebol v tomto štádiu konania úspešný, a preto podľa § 142 ods. 1 v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. nemá právo na náhradu trov odvolacieho konania. Naproti tomu odporca si náhradu trov odvolacieho konania neuplatnil (§ 151 ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie odvolacieho súdu bolo prijaté hlasovaním v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie n i e j e prípustné.